

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Eveszedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Németül csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:
Öt háshós petitkor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttár garmond sora 20 kr. -- Nagyobb és többzetű hirdetések jutányosan eszközöltetnek. -- Bel- és külföldi hírlapok számára hirdetésményeket elfogad Háy Károly hirdetésmény-közvetítő irodája Budapestben, 3 dob-utca, 14. sz. 2. ajtó.

A lap szellemi részére s a nyilttárra vonatkozó minden közlemények s szerkesztőhöz küldendők.
Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok”
1879-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. .
Fél évre 3 frt.
Eveszedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénnek egyedül a kiadóhoz csatolva, — legcsalárdabb postacsalványonnyal — a nyomtatandó példányok s pontos számközlés tekintetéből, mielőbb bekielendő.

Kék László,
kiadó s lapfajtájának.

B.-Gyarmat, január 30.

A rendezett társadalmi viszonyok alig nyernek valamiben hívebb kifejezést, mint abban, mily mértékben tesznek eleget az állam iránti egyik legfőbb kötelezettségnek, az adóbefizetésnek az egyes polgárok. Hol az adó rendelkezései foly be, hol igea gyakran kell az államközségeinek kényeszer eszközökhöz folyamodni, hogy az adót behajtsák, ott többnyire végelemzésünkben olyan társadalmi bajokra akadnánk, melyek valamely vidék erőteljes fejlődését akadályoztatják. Nem célunk azonban az alkalommal állítasunk igazolvoltat elméletileg hosszasan bizonyítgatni s a kultúrásokok életéből felhozott példákkal támogatni, egyszerűen adatokat akarunk szolgálni, melyek adóügyünket s a behajtsát illusztrálják. Ezen korántsem tűntetnek fel azonban oly dolgokat, melyek miatt kénységbe kellene esnünk.

Ugyanis Nógrádmegyében a mult 1878. évben előirányzatilag fel volt véve: 1.580,968 míg 1877-ben 21631 frtal, vagyis 1.602,599 frt. Ebből látható, hogy a kormány az 1878. évi előirányzatot lejjebb szállította, lejjebb azért, mert a takarékosági elvek szigorú életbe lépésétét sürgették a viszonyok. Daczára azonban annak, hogy előirányzat tetemes összeggel lezállították, az 1878. évi befizetés mégis kisebb; még pedig amennyiben a mult évben az előirt összegből 964,725 frt, s az 1877-ik évben előirt összegből: 1055,951 frt hajtattott be; a különbözet a két-évi befizetett összeg között: 91,226 frt. Míg tehát az 1877. évi adóhátrálék: 547,200 frt; addig a mult 1878. évi 616,243 frt. A különbözet tehát 69,043 frt.

Adó hivatalok szerint: a b.-gyarmati adóhivatalnál előirányzott összeg volt: 721,079 befizetett: 410,359 frt; a lozonczinál előirányzott összeg: 541,026 befizetett: 366,028 frt; a szirákinál előirányzott összeg: 318,863 frt befizetett: 188,333 frt.

A felhozott adatokból, tagadhatatlanul az tűnik ki, hogy az 1878. évben befizetett adó összeg, a csakélyob előirányzat daczára, visszacsorást tüntet fel az 1877-ki évhez képest; de ezen visszacsorás korántsem olyan, mint a milyen a természet nyomott ára mellett várható volt.

A feltüntetett összegek behajtása a legnagyobb szeltpangás termény értéktelenség s rosz termés mellett eszközöltetett. E tény meggyónk rendezett viszonyaira nézve a legvilágosabb bizonyított s egyszerűsmin azról is tanuskodik, hogy az adóközsegek erőlyeljártaok, s hogy eljárásukban az illetők mégis mily emberieszen jártak el, előggé kiviláglik abból, ha megjegyezzük, hogy az adóbehajtásnál csak ritkán fordultak a fekvő javakhoz, s a lefogalt tárgyak akkor adtak el közárverésben, midőn azok árának bevételéhez a legalkalmasabb idő kínálkozott.

Az adózás mindenik vállalra súlyosan nehezodik; de ezen polgári kötelezettség alól nem vonhatja ki magát senki sem; hogy az adó összeg nagyobb mint 1848 előtt volt, az igaz, de ez nemis lehet máként, szemben azon követelményekkel, melyek a modern államra az európai jelenkori viszonyok mellett rá nehezdenek. Ezen viszonyokat megváltoztatni nincs hatalmunkban. De épen azért nem helyeselhetjük a „L. H.“ 4-ik számának vezércikkében ama mintogy lázító hangot, mely bizonyos demagog álláspontok helyeskedve, helytelenül és a dolog tanulmányozása nélkül neki megy az adó ügynek s egy néhány courét esetből oltatja azt.

Az iskolai takarékpénztárakról.

írta: Pajor Gyula.
(Folytatás 61. végen).

Ismer az Egy s fővárosi tanácsoktól vétélvén át, az országgyűlési bizottság véleményét magárá téve, ismét a fővárosi törv. hatóság bizottságához szamasatá, hol azon nézet fejtetvén ki, hogy a fontos tárgyban még az iskolai tanács is meghallgandó, ugyan az a tisztelettel is átköszöltetett.

Az iskola tanácsa, a szakbizottság meghallgatása után, oly határozatot hozott, miszerint elfogadva a szakbizottság véleményét, az intézmények életbe lépésétől, egy pedagógiai mint nemzeti gazdasági előnyök várhatók s emel fogva az iskola tanács azt helyesnek találja, és a fővárosi iskolákban leendő be hozatalát ajánlólag indítványozza. W. B. F. azonban nem nyugodott meg ezzel, hanem egy rént előterjeszté Laureatnek magyarra is lefordított röpiratát, számos példányban, másrészt fölkerste a közoktatási minisztert az Egy pártolására, misek folytán a cultus miniszter, az egyház előjárók és iskola felügyelők vélemények meghallgatása után, az iskolai takarékpénztáraknak, a tanodákban leendő életbe lépésétét megengedte. Hasonlóan pártolásba vette ez intérményt Kenessey Kálmán miniszteri tanácsos, lelkes lefordítására a nemzet gazdasági egyesület is és W. B. F. már is konstatálta, hogy a felfolyt 1875-iki iskola év végével Budapestben és a határnak még más tizenket városában, a mindkét nembeli tanuló növendékek szám szerint 2621-en, betettek összesen 18,337 forintot, s jöllehet a betétek éven Beszecsze az 1878-iki iskola év végével már 36 iskolában 3682 gyermek részéről 30,416 frt 7 kra emelkedett, ami egy-egy gyermek után, átlag 8 frt 26 kr. megtakarított Beszecsze tenz, de mi ez ugy mond a külföldön elért eredményhez képest, midőn Angliában az 1877-iki iskolai évben, Gladstone pénzügyminiszternek a parlamenthez be terjesztett jelentése szerint, az ily gyermekbetétek Beszecsze 100% iskolában 216,500 gyermek után, tett 100,650 font sterlinget, vagy is osztrák értékben

100,650 forint, Franciaországban 1878. év május végéig 83 departement közül 76 ban 9299 iskolában 173,000 tanuló után két millió és 67,000 frankot; Olaszországban egy év alatt 500,000 frankot. Habár azonban, s nálunk elért eredmény nem felelhet meg ama nagy és virágzó országok arányainak, még is nagyon vigasztaló, nem csak az, hogy 30,000 frt lett betéte, hanem, és főleg, hogy ezen Beszecsze 3600 tanuló gyermek takarít meg, akiknél az alap arra nézve, hogy vagyonukat jövőben könyvelésben elne pazarolják, maradandó képen letéte van. Megjegyzendőnek találom, hogy a 877-iki május hóban grf Lónyai Mánybért előktele alatt, a reformált iskolák részéről tartott kerületi conventusban, az iskolai takarékpénztárakra nézve, jegyzőkönyvileg kimondatott, hogy: „ezen ördvös intézménynek, általános behozatala igen óhajlandó lévén; az a jövőre megnyerendő, egy anyagi, mint erkölcsi előnyök tekintetéből is, az egyház kerület pártfogásába meloen ajánlatik,” egyszerűsmin az nevezett fogadnak, az eszme terjesztése czéljából, egy ezzel foglalkozó röpiratot, saját költségén leendő kiadásait, és a tanítók, s cseperesek közt leendő kiadásait önkényűt oltatják.

Azonban, van e bármily ördvös eszme, mely csupa feliditka helyesléssel találkozik, s melynek akár jóhiszemű, de előrt nézetből való felfogása, akár ne talán érdekes szemekedése vagy végre, pozitív irigység és rossz akaratból is, ellenzői ne akadnának? mi e két stóbbit feltenni nem akarjuk, a két előbbire nézve azonban, már is bizonyítottok vannak előítűnk, melyek folytán e kérdést csakósgosnak lájuk röviden azon oldalról is szellőtetni, vajjon lehetnek s esnek, melyekben az iskolai takarékpénztárak behozatala folytán, hátrányok vagy épen vesélyek származhatnának? az kik ilyekből tartanak, ezeknek érveit és aggodalmait (lásd W. B. F. röpiratát) Elvetésközben Beszecszeosznak: szeritők t. i. a szegényebb gyermek, ki csak károsan képen megtakarítván, irigyalni fogja, nagyobb betétialért a gazdagabbat, és így az irigység nála már maga korban gyökereit verend. Vannak továbbá, a kik félnek, hogy a gyermek, csak hogy többet megtakarítason, szőlőt köldésével szarolni, ed csálja aláérsé végett, meg nem engedeti módon is fog pénzt szervezni iparkodni; aztán, hogy a tanács takarékoskodásához szoktatott gyermekből igen könnyen gyűlöletes szegori válhatik, mely aggodalmakra, ugyanezen röpirat a következőkkel felel meg:

A mi az irigységet illeti, erre a tanuló az iskolai takarékpénztárakon kéri is elég alapot talál, s mennyiben a gazdagabbak gyermekei szobb ruhában járnak, számosabb író szorekkel bírnak, s többet adhatnak ki szálakhozokra, mint a szegényebb korának, s szorgalmasabb tanulók pedig, kitűntetésben és jutalmakban szoktak részesülni.

A mi a másik ellenesítet illeti, t. i., hogy ez intérmény a gyermekeket szőlők pénzesnek kicsikarására vagy épen arra vezetend, hogy az takarékpénztárak számára eltelajdonítsák, erre az a válasz, hogy ilyesm megötrérbetetik az életben, iskolai takarékpénztárak otkül is. A gyermekek oktanlan hajlamát kell, hogy a szőlők, okeszerben gátolják. De hogy a gyermekek nagyobb betét kedvért ragadalmak magukat a lopásra, már azért is valószínűsítend, mert jól tudhatják, hogy ha ily Betét a mondott czéslből kóvetésnek el, az könyvelésben rájuk bizonyulhatna, mintha az el orott pénzt nyalánkságra adnák ki.

Végre, ami az anyyira felté e gyűlölt szegorinégot illeti, vajjon nem voltak o mindig e nicsesnek-e most is ilyek, iskolai takarékpénztárak nélkül is? Mindenek előtt a tanító dolga és feladata, hogy tanítványainak a köztűt utat megjelölje.

Nevezetesen: monasztalul vesend e tárgyat, azon tapasztalás, hogy a gyermekek takarékoskodása, a szőlőkbe is kedvözleg hat vissza, s erre Frankenhöl azon példa hozatik fel, hogy Bordeauxban az iskolai takarékpénztár behozatala előtt a városi takarékpénztár betétei; 1874-ben 30—34,000 (1861 12—13 millió

18. §. Az év folyama alatt a megyei utakon felmerült és 50 forintnál nem haladó bejelöltéseket a kir. építészeti hivatal saját hatáskörében az illető járási szolgabíró megvitatásával eszközölteti, az azokról szóló számadásokat felbírvisgálni a nádorokkal előtva rendezes határ számadásba foglalva az eljárásnak bemutatja.

Eltűnves az 50 frinti összegű felülmúló helyreállítások rendezes művelésében engedélyezett vegyű az állapánál bemutatandók.

19. §. Minden árjelítés tágra körben közléseendő. A 100 forintnál nem haladó építkezések a beosztásnak árjelítését a királyi építészeti hivatal saját hatáskörében tartja meg, ellenben a 100 forintot meghaladó összegeket illető árjelítések a nevezett hivatalnál egy megyei bizottsági tag előskötés alatt tartatnak meg.

20. §. Az év folyamán a megyei utakon 100 forint értékű munkálatok helyreállításait a királyi építészeti hivatal az illető járási szolgabíróval együtt felbírvisgálja. A felhasznált közmunka, valamint a 100 forint

felüli építkezések az év végével és a végkövetelés kiadására előtt két megyei bizottsági tag, illetve járási szolgabíró és a királyi főmérnök által felbírvisgáltnak.

21. §. A megyei építkezéseknél esetleg esetre felmerülő kiegészítések és kártalanítások csak in egy kiküldendő megyei bizottsági tag, illetve járási szolgabíró és a kir. építészeti hivatal képviselőjéből álló bizottság által és az érdekeltek felek részéről a szomszéd községekből kijelölt becsalóknak csak azzal től nyilatkozatok nyomán felvett jegyzőkönyvben megállapított becsalás szerint juttatásba hozatik.

Árpa . . . 6 frt 50 kr. — 7 frt — kr.

Zab . . . 6 frt 60 kr. — 6 frt — kr.

Kukorica . . 4 frt 20 kr. — 4 frt 20 kr.

Jegyzette: Békés János.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. P. orvok Lorincz Vitéd levelem? Kérlek minaha cikk intézkedjél.

Dr. Köbeggel Mór orvok Nádás József adal fogjuk. A háziorvosi legfeljebb esztendőig kérjük beállítani, mert azonnal csak rövid-ebb közleményeket szoríthatnak be.

Feloldó szerkesztő

Horváth Danó.

Piaci árak B.-Gyarmaton.

1879. évi január 27. é.

Egy mátermarca:

Tisztább 7 frt — kr. — 7 frt 20 kr.

Rosa . . . 6 frt — kr. — 6 frt 15 kr.

HIRDETÉSEK.

Meghívás.

A „Takarék és Hitelintézet-részvénytársulat” B.-Gyarmaton saját helyiségében 1879. február hó 16. é. d. a. 10 órakor évi rendezes közgyűlést tartja, a melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak.

T á r g y:

1. A lejárt évi üzletforgalom, számadások s a mérleg előterjesztése. A felügyelő bizottságnak ezek feletti tett véleményes jelentése. A felmentvény megadása.
2. Az osztalék felüli intézkedés.
3. Az elnök, alelnök, igazgató, aligazgató és a felügyelő bizottság megválasztása.
4. Az alapszabályok 53. §. foglalt egyéb rendezes közgyűlései toendők.

Jegyzet. A részvényesek, melyek alapján a részvényes szavazni kíván, az alapszabályok 50. §. értelmében 8 napon belül a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál letendők, vagy pedig a közgyűlés megnyitásánál felmutatandók.

B.-Gyarmat, 1879. január 24-én

Gróf Forgách Antal.
elnök.

Meghívás,

a b.-gyarmati takarékpénztári részvénytársulat 1879. évi február 23-án délelőtt 9 órakor az intézet helyiségében B.-Gyarmaton tartandó

évi rendezes közgyűlésre.

T á r g y a k:

1. Az igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. Az igazgatóság, esetleg a felügyelő bizottság megválasztása.
3. Az igazgatósági s felügyelő bizottsági intézkedések, jelentések és indítványok megbirálása.
4. A lefolyt évi számadás és mérleg felülvizsgálása.
5. A tiszta jövedelemről szabályozott intézkedés és az osztalék meghatározása.

Figyelmeltetnek a t. cz. részvényesek, hogy a közgyűlést megelőzőleg eredeti részvényeiket vagy személyesen, vagy meghatalmazott részvényes társaik által a szavazat igazoló küldöttségek felmentési tartoznak.

B.-Gyarmat, 1879. évi január hó 25-én.

A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.

M E G H I V Á S

a b.-gyarmati „NEPBANK” folyó 1879-ik évi február 27-én d. e. 9 órakor a „Nópkör” termében tartandó

7-ik évi rendezes közgyűlésére.

T á r g y:

1. Igazgatósági és felügyelői jelentés a lefolyt évről.
2. Elnök, alelnök, igazgató, aligazgató, igazgatósági tagok és felügyelői bizottságok titkos szavazás útján megválasztása.
3. A számadások megvitatása, mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
4. Alapszabályok megváltoztatása.

37. §. A közgyűlés a szavazásra jogosított részvényesekből áll. Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a részvénykönyvben legalább egy hóval előbb bevére iratott.

Az igazgatóság.

Dr. HANDLER MÓR,

orvos- és sebésztudor, szillessz és szemész gyógyít gyökerecen, fényes és tartós siker biztosításon mellett mindenemű

TITKOS BETEGSÉGEKET

- 1) az **infertőzéseknek** minden következményeit, ugymint: **magömléseket**, az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolysást**, különösen a **TEHETETLENSÉGET** (olgyengült férfierőt);
- 2) **húgycsőfolyásokat** (még oly idültéket is), a **neurozisek** bajkötés felkelyeit és masodrendű bajkötést minden alakjában és elcsordulásában.
- 3) **húgycsőszűkítések**et,
- 4) **friss és idült nyákfolyásokat**, nőknél az **ugyvevezett fehér-folyást** és az onnan eredő **magtalanságot**,
- 5) **BŐRKÉRTÉSEKET**,
- 6) a **húgyhólyag betegségeit** és **vizelési nehézségeket**.

Rendel napont: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig és este 7 órától 8-ig.

Lakik: BUDAPESTEN, Belyáros, Kigyó-utca 1. sz. a Kigyó- és Városház-utca sarkán (Bottenbillerfeld ház) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszernek megküldetnek.

Galandféreg (Pantika Gilyista) 6 óra alatt kihajtatik.